KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2020/975

(2020. gada 6. jūlijs),

ar ko atļauj nolīgumus un lēmumus par tirgus stabilizācijas pasākumiem vīna nozarē

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 ([1]), un jo īpaši tās 222. pantu,

tā kā:

(1) Savienība ir viens no pasaulē vadošajiem vīna ražotājiem. 2014./2015.–2018./2019. tirdzniecības gadā vidējais vīna ražošanas apjoms Savienībā bija 167,6 miljoni hektolitru. Vīna tirdzniecības gads ilgst no 1. augusta līdz nākamā gada 31. jūlijam. Savienībā atrodas 45 % no visiem pasaulē esošajiem vīnogu audzēšanas apgabaliem, tā ražo 65 % no pasaulē saražotā vīna apjoma, patērē 60 % no globālā vīna patēriņa un eksportē 70 % no visa eksporta uz trešām valstīm. Savienības piecas lielākās vīna ražotājas (ražošanas apjomu dilstošā secībā) ir Itālija, Francija, Spānija, Vācija un Portugāle.

(2) Covid-19 pandēmijas apstākļos un dalībvalstīs ieviesto personu plašo pārvietošanās ierobežojumu dēļ vīnkopji un vīna ražotāji ir saskarušies ar ekonomikas traucējumiem, kas ir izraisījuši finansiālas grūtības un naudas plūsmas problēmas.

(3) Slimības izplatīšanās un ieviestie pasākumi ierobežojuši darbaspēka pieejamību, un tas negatīvi ietekmēja vīna vīnogu un vīna ražošanas, pārstrādes un transportēšanas posmus.

(4) Restorānu, viesnīcu, bāru obligāta slēgšana, kā arī svētku un svinību (piemēram, kāzu, dzimšanas dienu un uzņēmējdarbības pasākumu) atcelšana Savienībā un trešās valstīs uz vairākiem mēnešiem apturēja viesmīlības un ēdināšanas pakalpojumu nozares darbību. Turklāt lielākajā daļā dalībvalstu kopš 2020. gada marta tika būtiski traucēti tūrisma un vīna tūrisma pasākumi, piemēram, degustācijas, gadatirgi, produkta iepirkšana un patēriņš tā ražošanas vietā.

(5) Rezultātā ir būtiski izmainījušās vīna pieprasījuma tendences. Patērētāju pieprasījums ir pārorientējies uz vīna patēriņu mājās apstākļos. Lai gan atsevišķu vīna produktu patēriņš mājas apstākļos ir palielinājies, tas nav kompensējis pieprasījuma samazinājumu viesmīlības un ēdināšanas pakalpojumu nozarē.

(6) Restorānu un citu viesmīlības iestāžu slēgšana ir izraisījusi vīna ražotāju apgrozījuma samazinājumu. Vācijā vīna ražotāji 2020. gada pirmajā ceturksnī zaudēja 50 % no apgrozījuma, jo restorāniem vīns netika pārdots. Par 23 % ir samazinājusies arī pārdošana specializētajiem vīna veikaliem, kas galvenokārt tirgo augstākās kvalitātes vīnus. Nozares aplēses attiecībā uz situāciju visā Savienībā liecina, ka no 2020. gada marta vidus līdz maija beigām restorānu, bāru un viesnīcu slēgšana ir izraisījusi pārdotā vīna apjoma samazinājumu par 30 % un vērtības samazinājumu par 50 % salīdzinājumā ar pārdošanu pirms slēgšanas.

(7) Neraugoties uz atsevišķu pasākumu neseno atvieglošanu un dažu pārvietošanās ierobežojumu pakāpenisku atcelšanu, tai skaitā restorānu un viesmīlības iestāžu darbības atsākšanu, nav paredzams, ka nākamo sešu mēnešu laikā situācija normalizēsies. Restorāniem un citām viesmīlības iestādēm būs jāievēro sociālās distancēšanās nosacījumi, kas ierobežo klientu skaitu. Turklāt daudzās dalībvalstīs joprojām ir spēkā daži ierobežojumi attiecībā uz cilvēku skaitu sabiedriskos sarīkojumos, tostarp privātos pasākumos, tādos kā kāzas, kur tradicionāli patērē vīnu.

(8) Paredzams, ka globālais tūrisms, kura apgrozījums 2020. gada otrajā ceturksnī samazināsies par 70 %, nākamajos sešos mēnešos nepieaugs tādā apjomā, lai kompensētu patēriņa trūkumu restorānos periodā, kad bija spēkā plašie pārvietošanās ierobežojumi.

([1]) OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.

(9) Kopumā tiek lēsts, ka Savienībā vīna patēriņš 2019./2020. tirdzniecības gadā samazināsies līdz 108 miljoniem hektolitru. Tas ir vispārējs patēriņa samazinājums par vairāk nekā 8 % 2019./2020. tirdzniecības gadā salīdzinājumā ar vidējo rādītāju iepriekšējos 5 tirdzniecības gados.

(10) Savienības vīna nozarei ir īpaši svarīgs eksports uz trešām valstīm. 2019. gadā eksporta kopējais apjoms bija 12,1 miljards EUR. Covid-19 pandēmijas laikā eksportu ir ietekmējušas loģistikas problēmas, kā arī patēriņa apjoma samazinājums, jo pārvietošanas ierobežojumi ir noteikti arī trešās valstīs. Covid-19 pandēmijas uzliesmojums Ķīnā izraisīja ievērojamu ostas pārslodzi gan Ķīnā, gan citur, kā arī daudzu kuģu reisu pilnīgu vai daļēju atcelšanu, līdz ar to konteineru daudzums bija nepietiekams, vedmaksas likmes ievērojami palielinājās un eksportētāji pieredzēja sūtījumu aizkavēšanos. Turklāt Savienības vīna eksportu jau negatīvi ietekmēja palielinātie importa tarifi, ko Amerikas Savienotās Valstis noteica konkrētam vīna importam no Savienības. Kopš 2019. gada oktobra Amerikas Savienotās Valstis, kas ir galvenais Savienības vīna eksporta tirgus, ir noteikušas 25 % *ad valorem* importa tarifus nedzirkstošajiem Savienībā ražotiem vīniem.

(11) Kopumā paredzams, ka Savienības vīna eksports uz trešām valstīm 2019./2020. tirdzniecības gadā samazināsies par 14 % gan salīdzinājumā ar iepriekšējo tirdzniecības gadu, gan salīdzinājumā ar iepriekšējo piecu tirdzniecības gadu vidējo rādītāju. Salīdzinājumā ar 2019. gada maiju 2020. gada maijā ir ievērojami samazinājies Francijā, Itālijā un Spānijā ražotu vīnu eksports uz trešām valstīm: Francija ražotu vīnu eksports uz trešām valstīm apjoma ziņā ir samazinājies par 33 % un vērtības ziņā – par 55 %; Itālijā ražotu vīnu eksports uz trešām valstīm apjoma ziņā ir samazinājies par 22 % un vērtības ziņā – par 26 % un Spānijā ražotu vīnu eksports uz trešām valstīm apjoma ziņā ir samazinājies par 63 % un vērtības ziņā – par 43 %. Balstoties uz tiem pašiem atsauces periodiem, tika īpaši ietekmēts dzirkstošo vīnu eksports. Saskaņā ar vīna nozares aplēsēm 2020. gada maijā *Champagne* eksports uz Amerikas Savienotajām Valstīm un Ķīnu ir samazinājies par 64 % apjoma ziņā un par 55 % vērtības ziņā, *Prosecco* eksports uz trešām valstīm ir samazinājies par 27 % apjoma ziņā un par 32 % vērtības ziņā, bet *Cava* eksports uz trešām valstīm ir samazinājies par 40 % apjoma un vērtības ziņā.

(12) Turklāt patlaban uzglabāšanā esošā vīna apjoms ir ļoti liels, jo 2018./2019. tirdzniecības gads ir bijis īpaši ražīgs – 174,4 miljoni hektolitru, kas 2019./2020. tirdzniecības gada sākuma krājumus (salīdzinājumā ar 2018./2019. tirdzniecības gadu) palielināja par 14 %. Nepārdotais vīns būs jāuzglabā.

(13) Iepriekš minētie apstākļi liek šos notikumus kvalificēt par būtiskas tirgus nelīdzsvarotības periodu.

(14) Lai šajā būtiskas tirgus nelīdzsvarotības periodā vīnkopjiem un vīna ražotājiem palīdzētu rast līdzsvaru, ir lietderīgi lauksaimniekiem, lauksaimnieku apvienībām vai šādu apvienību asociācijām, vai atzīto ražotāju organizācijām, atzīto ražotāju organizāciju apvienībām un atzīto starpnozaru organizācijām atļaut pagaidu kārtā uz 6 mēnešiem slēgt nolīgumus un lēmumus attiecībā uz vīna vīnogu un vīna ražošanu. Tas attiecas uz šādiem pasākumiem: i) pārveide un pārstrāde, ii) uzglabāšana, iii) kopīga veicināšana, iv) kvalitātes prasības un v) ražošanas pagaidu plānošana.

(15) Šādi nolīgumi un lēmumi varētu ietvert, piemēram, turpmāk minētās darbības: i) vīna pārstrāde citiem mērķiem, piemēram, vīna destilācija spirtā, ii) uzglabāšanas iespēju radīšana un atrašana, lai palielinātu uzglabājamā vīna apjomu, iii) vīna patēriņa veicināšana, iv) vienošanās par kvalitātes prasībām, kas ierobežotu vīna tirdzniecību, atļaujot tikai tādus vīnus, kas atbilst attiecīgajām prasībām, un v) plānošanas pasākumi, lai samazinātu nākamās ražas apjomus.

(16) Nolīgumi vai lēmumi būtu jāatļauj pagaidu kārtā uz 6 mēnešu periodu. Ražas novākšanas periods 2020./2021. tirdzniecības gadā, kas sākas 2020. gada augustā, un gada nogales svētku periods, kurā parasti patērē un eksportē augstas kvalitātes vīnus un dzirkstošos vīnus, ir periodi, kuros minētajiem pasākumiem varētu būt vislielākā ietekme.

(17) Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 222. panta 1. punkta pirmo daļu atļauja ir jāpiešķir ar nosacījumu, ka tā neapdraud iekšējā tirgus darbību un ka nolīgumu un lēmumu mērķis ir vienīgi stabilizēt nozari. Šie īpašie nosacījumi neaptver nolīgumus un lēmumus, kas tieši vai netieši novestu pie tirgu sadalīšanas, diskriminācijas valstspiederības dēļ vai fiksētu cenu noteikšanas. Ja nolīgumi un lēmumi šiem nosacījumiem neatbilst vai vairs neatbilst, ir piemērojams Līguma 101. panta 1. punkts.

(18) Ņemot vērā to, ka būtiska tirgus nelīdzsvarotība ir vērojama visā Savienībā, šajā regulā paredzētajai atļaujai būtu jāattiecas uz visu Savienības teritoriju.

(19) Lai dalībvalstis varētu novērtēt to, vai nolīgumi un lēmumi, kas attiecas uz vīna vīnogu un vīna ražošanu, neapdraud iekšējā tirgus darbību un to mērķis ir vienīgi stabilizēt vīna nozari, tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm (t. sk. šīs valsts konkurences iestādēm), kurā ir vislielākā daļa no aplēstā vīna vīnogu un vīna produkcijas apjoma, ko aptver minētie nolīgumi vai lēmumi, būtu jāsaņem informācija par to, kādi nolīgumi ir noslēgti un kādi lēmumi pieņemti, un par to, kādu vīna vīnogu un vīna produkcijas apjomu un periodu tie aptver.

(20) Ņemot vērā lielo tirgus nelīdzsvarotību, nepieciešamību ņemt vērā jau esošos vīna krājumus, patēriņa samazināšanos un eksporta tirgu zaudēšanu un lai palīdzētu vīna nozarei no krīzes atgūties periodā, kad tiek atviegloti ar Covid-19 pandēmiju saistītie ierobežojumi, un līdz pat gada beigām un pēc tām, šai regulai būtu jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas.

(21) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Lauksaimniecības tirgu kopīgās organizācijas komitejas atzinumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Neskarot Regulas (ES) Nr. 1308/2013 152. panta 1.a punktu, 209. panta 1. punktu un 210. panta 1. punktu lauksaimniekiem, lauksaimnieku apvienībām, šādu apvienību asociācijām, atzītām ražotāju organizācijām, atzītu ražotāju organizāciju apvienībām un atzītām starpnozaru organizācijām ir atļauts slēgt nolīgumus par vīna vīnogu un vīna ražošanu un attiecībā uz vīna vīnogu un vīna ražošanu pieņemt kopīgus lēmumus par pārveidi un pārstrādi, uzglabāšanu, kopīgu veicināšanu, kvalitātes prasībām un ražošanas pagaidu plānošanu 6 mēnešu periodā, kurš sākas šīs regulas spēkā stāšanās dienā.

2. pants

Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu to, ka 1. pantā minētie nolīgumi un lēmumi neapdraud iekšējā tirgus pienācīgu darbību un to mērķis ir vienīgi stabilizēt vīna nozari.

3. pants

Šīs atļaujas ģeogrāfiskā darbības joma ir Savienības teritorija.

4. pants

1. Tiklīdz ir noslēgti nolīgumi vai pieņemti lēmumi, kas minēti 1. pantā, attiecīgie lauksaimnieki, lauksaimnieku apvienības, šādu apvienību asociācijas, atzītās ražotāju organizācijas, atzīto ražotāju organizāciju apvienības un atzītās starpnozaru organizācijas dara zināmus minētos nolīgumus vai lēmumus tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā ir vislielākā daļa no aplēstā vīna vīnogu un vīna produkcijas apjoma, ko aptver minētie nolīgumi vai lēmumi, un norāda šādu informāciju:

a) aplēstais vīna vīnogu un vīna produkcijas apjoms, ko aptver nolīgumi vai lēmumi;

b) paredzamais īstenošanas periods.

2. Ne vēlāk kā 25 dienas pēc 1. pantā minētā sešu mēnešu perioda beigām attiecīgie lauksaimnieki, lauksaimnieku apvienības, šādu apvienību asociācijas, atzītās ražotāju organizācijas, atzīto ražotāju organizāciju apvienības un atzītās starpnozaru organizācijas šā panta 1. punktā minētajām kompetentajām iestādēm dara zināmu vīna vīnogu un vīna produkcijas apjomu, ko faktiski aptver nolīgumi vai lēmumi.

3. Saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2017/1185 ([2]) dalībvalstis Komisijai paziņo:

a) ne vēlāk kā 5 dienas pēc katra viena mēneša perioda beigām – nolīgumus un lēmumus, kas tām minētajā periodā darīti zināmi saskaņā ar 1. punktu;

b) ne vēlāk kā 30 dienas pēc 1. pantā minētā sešu mēnešu perioda beigām – pārskatu par to, kādi nolīgumi un lēmumi īstenoti minētajā periodā.

5. pants

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2020. gada 6. jūlijā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

([2]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/1185 (2017. gada 20. aprīlis), ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1307/2013 un (ES) Nr. 1308/2013 piemēro attiecībā uz informācijas un dokumentu paziņošanu Komisijai, un ar ko groza un atceļ vairākas Komisijas regulas (OV L 171, 4.7.2017., 113. lpp.).